

Sygn. akt I ACz 496/13

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lipca 2013r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie- Wydział I Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Pelc (spr.)

Sędziowie: SA Anna Gawelko

SA Kazimierz Rusin

po rozpoznaniu w dniu 26 lipca 2013 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) **S.A. w J.**

z udziałem **D. R. i B. R.**

o zabezpieczenie przyszłego powództwa o uznanie umowy za bezskuteczną

na skutek zażalenia D. R. i B. R.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu

z dnia 24 kwietnia 2013 r., sygn. akt I Co 33/13

postanawia:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu zabezpieczył przyszłe powództwo o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną poprzez zakazanie D. R. i B. R. dokonywania czynności rozporządzających lub zobowiązujących do rozporządzania prawem użytkowania wieczystego działek o numerach ewidencyjnych (...), położonych w S., objętych księgami wieczystymi o numerach (...), (...), (...), (...) i (...).

W uzasadnieniu Sąd wskazał, iż wnioskodawca wnosząc wniosek o zabezpieczenie przyszłego powództwa niewątpliwie uprawdopodobnił przysługujące mu roszczenie oraz ma on interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Rozporządzenie przez D. R. i B. R. nieruchomością objętą wnioskiem w niniejszej sprawie uniemożliwi stronie powodowej osiągnięcie celów przyszłego powództwa.

Na powyższe postanowienie zażalenie wniosły D. R. i B. R. zarzucając mu rażącą obrazę przepisów proceduralnych - art. 730¹ § 2 k.p.c., poprzez przyjęcie przez Sąd, iż zachodzą okoliczności uzasadniające udzielenie zabezpieczenia oraz naruszenie prawa materialnego, a to art. 527 k.c. poprzez przyjęcie przez Sąd, że nabycie przedmiotowych nieruchomości przez uczestniczki miało na celu pokrzywdzenie wnioskodawcy.

W związku z powyższym obowiązane wniosły o uchylenie zaskarżonego postanowienia i oddalenie wniosku o zabezpieczenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie obowiązanym jest bezzasadne i jako takie nie zasługuje na uwzględnienie. Zważyć należy, iż na gruncie przepisów zawartych w art. 730 i nast. k.p.c., celem udzielenia zabezpieczenia jest zwiększenie skuteczności postępowania cywilnego poprzez zapewnienie, że pomimo upływu czasu koniecznego dla rozstrzygnięcia sprawy możliwym będzie osiągnięcie zamierzonych przez stronę celów tego postępowania

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż przedmiotem przyszłego roszczenia, które w niniejszej sprawie zostało zabezpieczone, jest uznanie za bezskuteczną umowy w stosunku do (...) S.A. w J., przeniesienia użytkownika wieczystego nieruchomości, przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno- Handlowo- Usługowe (...) Sp. z o.o. w S. na rzecz D. R. i B. R.. Jak słusznie zatem wskazał Sąd Okręgowy - roszczenie to ma zatem charakter majątkowy, ale niepieniężny. Ocena wniosku o udzielenie zabezpieczenia winna zatem nastąpić przede wszystkim w oparciu o treść art. 755 k.p.c.

Zgodnie z art. 755 k.p.c. jeżeli przedmiotem zabezpieczenia nie jest roszczenie pieniężne, sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, nie wyłączając sposobów przewidzianych dla zabezpieczenia roszczeń pieniężnych, tj. w sposób, jaki z jednej strony zapewni uprawnionemu należyłą ochronę prawną, a z drugiej nie obciąży obowiązanego ponad potrzebę (art. 730¹ § 3 k.p.c.). Odpowiedni sposób zabezpieczenia to taki, który z jednej strony zapewni należyłą ochronę uprawnionego, z drugiej strony nie obciąży obowiązanego ponad potrzebę oraz będzie pozostawał w związku z przyszłą realizacją roszczenia o tyle, o ile ma zapewnić zaspokojenie dochodzonego żądania (orzeczenie SN z dnia 28 listopada 1961 r., II CZ 167/61, OSNCP 1963, Nr 6, poz. 119).

Udzielenie przez Sąd zabezpieczenia w sposób określony w zaskarżonym postanowieniu było zatem dopuszczalne w świetle powołanych przepisów. Należy bowiem podkreślić, iż przepis art. 755 k.p.c. nie zawiera zamkniętego katalogu dopuszczalnych sposobów zabezpieczenia, a przede wszystkim nie wyłącza zastosowania zakazu dokonywania czynności rozporządzających lub zobowiązujących jako sposobu zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych. Zabezpieczenie roszczenia niepieniężnego może nastąpić w każdy sposób, jaki stosownie do okoliczności będzie odpowiedni.

Istotą roszczenia ze skargi pauliańskiej jest uzyskanie przez wierzyciela prawnej możliwości zaspokojenia wierzytelności przysługującej mu względem dłużnika z przedmiotów majątkowych, nabytych od niego przez pozwaną osobę trzecią, w drodze czynności zdziałanej z pokrzywdzeniem wierzyciela. Zbycie nieruchomości, będącej przedmiotem czynności, której uznania za bezskuteczną uprawniony się domaga, uniemożliwi uprawnionemu przeprowadzenie egzekucji z tej nieruchomości w oparciu o wydany w sprawie wyrok, gdyż odpowiedzialność osoby trzeciej, pozwanej ze skargi paulińskiej, ogranicza się wyłącznie do przedmiotu zaskarżonej czynności, a jego zbycie zmusi wierzyciela do poszukiwania dalszej ochrony w procesie, zainicjowanym przeciwko aktualnemu właścicielowi nieruchomości (art. 531 § 2 k.c.). Zbycie tego przedmiotu majątkowego przez osobę trzecią (pozwanego w procesie pauliańskim) na rzecz kolejnej ("czwartej" osoby) doprowadzi do sytuacji, w której wprawdzie wierzyciel, z mocy art. 531 § 2 k.c., będzie mógł wystąpić z powództwem przeciwko osobie czwartej, ale będzie zmuszony wykazać dodatkowe przesłanki, a więc, że ta kolejna osoba wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności za bezskuteczną, czyli była w złej wierze albo nabyła daną rzecz nieodpłatnie. W razie braku przesłanek skutecznego pozwania osoby czwartej wierzyciel praktycznie nie uzyska zaspokojenia. W tej sytuacji wskazany przez uprawnionego sposób zabezpieczenia, przewidziany w art. 755 § 1 pkt 2 k.p.c. pozostaje w adekwatnym związku z roszczeniem ze skargi pauliańskiej.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 730¹ § 2 k.p.c. należy uznać go za nieuzasadniony.

Niewątpliwie uprawniony zobligowany był do uprawdopodobnienia przesłanek istnienia roszczenia ze skargi pauliańskiej, a to że posiada wierzytelność wobec dłużnika PPHU (...) Sp. z o.o. w S. oraz że dłużnik, dokonując określonej czynności, działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, a w jej wyniku dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności, a nadto to, iż osoba trzecia

(obowiązane) o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć, lub też, że zaistniały przesłanki określone w art. 527 § 3 i 4 k.c.

Analizując treść dokumentów przedłożonych w sprawie przez spółkę, stwierdzić należy, iż uprawdopodobniła ona dochodzone pozwem roszczenie. Powodowa spółka przedłożyła bowiem odpisy ugód i orzeczeń oraz odpisy ksiąg wieczystych, z których wynika, iż wnioskodawca posiada wierzytelności w stosunku do PPHU (...) Sp. z o.o. Nadto wnioskodawca wykazał, że dłużnik, w oparciu o umowę przeniesienia prawa użytkowania wieczystego z dnia 26 czerwca 2012 r., zbył przedmiotową nieruchomość na rzecz uczestniczek. Nieruchomości te stanowiły wartościowe składniki majątku dłużnika, a po jego zbyciu nastąpiło znaczne ograniczenie możliwości zaspokojenia się wnioskodawcy. Tym samym, zbywając powyższą nieruchomość dłużnik stał się niewypłacalny lub co najmniej niewypłacalny w wyższym stopniu. Wskazać przy tym wypada, iż niewypłacalność dłużnika nie musi być całkowita, wystarczy zaś aby wystąpiła ona w większym rozmiarze niż przed dokonaniem czynności.

W przedmiotowej sprawie, Sąd Okręgowy słusznie uznał, iż uprawniony uprawdopodobnił zarówno swoje roszczenie, jak i interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia przedłożonymi do wniosku dokumentami. Skoro uprawniony ma zamiar wytoczyć powództwo o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niego umowy przeniesienia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno- Handlowo- Usługowe (...) Sp. z o.o. w S. na rzecz D. R. i B. R. , to tym samym prawa przyszłych pozwanych do swobodnego rozporządzania przedmiotową nieruchomością, do czasu zakończenia procesu, powinny być ograniczone w celu zapewnienia skuteczności przyszłego orzeczenia.

Uprawniony uprawdopodobnił również, że obowiązane miały wiedzę o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Podkreślić bowiem trzeba, iż nie ma przeszkód w korzystaniu z domniemania wynikającego z art. 527 § 3 k.c. w sytuacji, gdy dłużnik lub osoba trzecia są osobami prawnymi, jeżeli pozostają one względem siebie w bliskim stosunku. Domniemanie prawne przewidziane w tym przepisie może być zastosowane, gdy stosunek bliskości istniał w chwili dokonywania czynności prawnej (tak M. Pyziak- Szafnicka (w:) System prawa prywatnego, t. 6, s. 1266). Uprawniony w sposób dostateczny wykazał, iż obie obowiązane były współnikami spółki- dłużnika uprawnionego, natomiast B. R. była również samoistnym prokurentem spółki. Obie obowiązane prowadziły sprawy spółki. Niewątpliwie uznać należy uprawdopodobnienie istnienia ostatniej przesłanki skargi pauliańskiej, czyli świadomości osoby trzeciej o działaniu dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, skarżąca uprawdopodobniła również istnienie po jej stronie interesu prawnego w udzieleniu jej zabezpieczenia, albowiem powiązania osobowe pomiędzy dłużnikiem a pozwaną spółką wskazują, iż brak przedmiotowego zabezpieczenia może uniemożliwić, a przynajmniej poważnie utrudnić osiągnięcie celu przyszłego postępowania.

Mając na uwadze powyższe, zażalenie pozwanego należało oddalić w oparciu o przepis art. 385 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.